

The Political Economy of United Arab Emirates Capital: Investment and Foreign Aid

Abdüssamet Pulat^{1,a,*}

¹Middle East Institute, Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye

*Corresponding author

Research Article

History

Received: 02/02/2024
Accepted: 29/03/2024

Acknowledgment

This article was extracted from Abdüssamet Pulat's doctoral thesis

JEL Codes: F50, F59

ABSTRACT

This study examines the political effectiveness of the capital power of the United Arab Emirates (UAE), which has a high amount of capital accumulation thanks to its oil income. The UAE, which has the second largest economy in the Gulf region after Saudi Arabia, has increased its influence both in the Middle East and internationally in the 2000s and has become a frequently mentioned country. Another remarkable fact about the UAE during this period was the investments and foreign aid made by the Abu Dhabi administration to many countries of the world through its companies, funds, and foundations. The UAE, which has been making financial investments through funds such as ADIA, one of the world's largest wealth funds, since the early 2000s, also makes direct investments through finance and real estate companies. In addition, as a tradition since its establishment, it provides financial aid to nearly a hundred countries, especially the countries in the region, through foundations. Based on these two facts, the article investigates how these investments and aid by the UAE are used as a tool in foreign policy and their effectiveness. In this regard, firstly, the investments of the country in question in the USA, where its capital is most concentrated, and the political aspects of these investments are examined. In the second part, how UAE capital is used and its effectiveness as a political tool in the Middle East is investigated. The effectiveness of UAE capital in the region is discussed through the examples of Egypt, Jordan, and Morocco, to which it has made the most investments and aid in recent years.

Keywords: United Arab Emirates, Capital Accumulation, Investment, Foreign Aid

Birleşik Arap Emirlikleri Sermayesinin Ekonomi Politikası: Yatırım ve Yardım

Öz

Bu çalışma petrol geliri sayesinde yüksek miktarda sermaye birikimine sahip olan Birleşik Arap Emirlikleri (BAE)'nin sermaye gücünün politik etkinliğini incelemektedir. Suudi Arabistan'dan sonra Körfez bölgesinin ikinci büyük ekonomisine sahip olan BAE, 2000'li yıllarla birlikte hem Ortadoğu'da hem de uluslararası alanda nüfuzunu artırmış ve adından sıkça bahsettiren bir ülke haline gelmiştir. Bu dönemde BAE ile ilgili dikkat çeken bir diğer olgu ise Abu Dabi yönetiminin şirketleri, fonlar ve vakıflar aracılığıyla dünyanın birçok ülkesine yaptığı yatırım ve dış yardımlar olmuştur. 2000'li yılların başından itibaren dünyanın en büyük varlık fonları arasında yer alan ADIA gibi fonlar aracılığıyla finansal yatırımlar yapan BAE, finans ve gayrimenkul şirketleri aracılığıyla doğrudan yatırımlar yapmaktadır. Bunlara ek olarak kuruluşundan gelen bir gelenek olarak vakıflar aracılığıyla yüze yakın ülkeye ve özellikle de bölge ülkelerine parasal yardımlarda bulunmaktadır. Makale bu iki olgudan hareketle BAE'nin yaptığı bu yatırım ve yardımların dış politikada bir araç olarak nasıl kullanıldığını ve etkinliğini araştırmaktadır. Bu doğrultuda ilk olarak söz konusu ülkenin sermayesinin en yoğunlaştığı ülke olan ABD'deki yatırımları ve bu yatırımların politik yönü incelenmektedir. İkinci kısımda ise BAE sermayesinin Ortadoğu'da politik bir araç olarak nasıl kullandığı ve etkinliği araştırılmaktadır. BAE sermayesinin bölgedeki etkinliği son yıllarda en çok yatırım ve yardım yaptığı Mısır, Ürdün ve Fas örnekleri üzerinden ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Birleşik Arap Emirlikleri, Sermaye Birikimi, Yatırım, Dış Yardım

Süreç

Geliş: 02/02/2024
Kabul: 29/03/2024

Bilgi

Bu makale Abdüssamet Pulat'a ait olan doktora tezinden çıkarılmıştır.

Jel Kodları: F50, F59

Copyright

This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License

^a apulat@sakarya.edu.tr

0000-0002-0758-5596

How to Cite: Pulat A (2024) The Political Economy of United Arab Emirates Capital: Investment and Foreign Aid, Journal of Economics and Administrative Sciences, 25(2): 321-332 DOI: 10.37880/cumuiibf.1430523

Giriş

2010 yılı sonunda Tunus'ta başlayarak Ortadoğu'nun birçok ülkesine sıçrayan Arap Ayaklanmaları bölgede önemli değişiklikleri tetikleyerek uzun vadeli sonuçlar ortaya çıkardı. On yıllardır iktidarda olan diktatörlerin devrilmesinin yanı sıra Suriye, Yemen ve Libya gibi bölge için önemli devletler iç savaşa sürüklenmekten kurtulamazken el-Kaide ve DAESH gibi terör örgütleri hiç olmadığı kadar hareket alanı kazandı. Siyaset ve güvenlik alanında ortaya çıkan bu sonuçlara ek olarak istikrarsızlığa sürüklenen ülkelere iltica eden milyonlarca mülteci de bölge sosyolojisini etkilemeye devam etmektedir. Arap Ayaklanmaları'nın en önemli bölgesel sonuçlarından biri de bölge ülkeleri arasında başlayan nüfuz mücadelesi oldu. Bazı ülkeler ayaklanmaların sonuçlarından endişe ederek statükonun devam etmesi yönünde politika geliştirirken Türkiye'nin de içinde olduğu kimi ülkeler ise değişimden yana tavır aldı. Bu farklılıklar sert bir bölgesel güç mücadelesine yol açarken bu mücadelede adından oldukça sık söz ettiren ülkelere biri de Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) oldu. Abu Dabi yönetimi Ayaklanmaların bölgede estirdiği değişim rüzgarından rahatsız olan statükocu ülkelere biri olarak birçok konuda Suudi Arabistan ile ortak bir şekilde karşı devrim süreçlerini destekledi (Telci, 2017). Bu süreçte İran'ın bölgesel düzlemde artan etkisi, Müslüman Kardeşlerin yükselişi, Türkiye ve Katar gibi değişim yanlısı ülkelerin artan nüfuzu gibi meselelerle mücadele eden BAE, sahada ve diplomatik alanda artan etkinliği ile dikkat çekti.

Ayaklanmaların son yıllarında BAE'nin artan nüfuzu ve görünürlüğü sadece Ortadoğu ile de sınırlı kalmadı. 1970'li yılların başında bağımsızlığını elde ettikten sonra daha çok Arap ve İslam dünyası odaklı bir dış politika izleyen Abu Dabi yönetimi Irak'ın Kuveyt'i işgal ettiği Körfez Savaşı'nın ardından bu politikasını değiştirmeye başladı. Özellikle Batılı ülkelerle ilişkilerini derinleştirmek için yoğun çaba sarf eden BAE, 2000'li yıllarda da bu yönde adımlar atmaya hızla devam etti. Literatürde ülkenin 1990 öncesi bölge odaklı politikasına nispetle "uluslararasılaşma" (Ulrichsen, 2017, 141) olarak adlandırılan bu politikanın en önemli araçlarından biri ise ülkenin petrol ihracatı sayesinde elde ettiği sermaye oldu. Kurulduğu ilk yıllardan itibaren dış yardımlar konusunda oldukça bonkör davranan BAE'nin bu tavrı 2000'li yıllarda gelirleri arttıkça daha da devam etti. Hem küresel hem de bölgesel çapta en önde gelen donörlerden biri olan BAE'nin Arap Ayaklanmalarının ardından bu yardımlarını daha da artırdığı görülmektedir.

Abu Dabi yönetiminin dış yardımlardan daha fazla öne çıkan parasal aracı ise yatırımlardır. Dünyanın en büyük varlık fonları arasında yer alan milyarlarca dolarlık fonları, onlarca ülkede çeşitli sektörlerde faaliyet göstermektedir. Emirliklerin en büyük varlık fonları ve varlıklarına bakıldığında; Abu Dabi Yatırım Otoritesi (853 milyar dolar), Mubadala (276 milyar dolar), Abu Dabi Kalkınma Şirketi (159 milyar dolar), Dubai Yatırım Ortaklığı (341 milyar dolar), Emirlikler Yatırım Otoritesi (87 milyar dolar) olarak görülmektedir (SWFI, 2023). Dünyanın en büyük varlık fonları arasında yer alan bu şirketlerin sahip olduğu

toplam varlığa bakıldığında BAE'nin yaklaşık 2 trilyon dolarlık büyük bir rezerve sahip olduğu görülmektedir. Buna ek olarak Zayed bin Sultan ve Abu Dabi Kalkınma fonu gibi milyarlarca dolarlık yardım yapan kurumları da vardır.

Çalışma BAE'nin milyarlarca dolarlık yatırım ve yardımlarının bir dış politika aracı olarak nasıl kullanıldığı ve bunun etkili olup olmadığını araştırmaktadır. Bu doğrultuda ilk olarak BAE'nin resmî kurumları ve yine BAE kökenli fon, vakıf ve şirketlerin yayınladığı raporlar araştırılarak yatırım ve yardım rakamları araştırıldı. Bu rakamlara ulaşmak için başvurulmuş bir diğer kaynak ise OECD gibi uluslararası yatırım ve yardım istatistikleri yayınlayan kurumlar oldu. Sonrasında ise BAE'nin yatırım yaptığı ülkelerin yayınladıkları istatistikler incelendi. Son olarak ise güvenilir ana akım haber ajansları ve medya kuruluşlarının haberleri incelenerek derleme yapıldı. Çalışmada yatırım ve yardımların dış politikayla ilişkisi nitel yöntem kullanılarak analiz edilmeye çalışıldı. Bu minvalde ilk olarak Abu Dabi yönetiminin en çok yatırım yaptığı ülke olan ABD'deki yatırımları ve bu yatırımların politik yönü incelendi. Sonrasında özellikle Ortadoğu ülkelerine yapılan yatırımlar ve bu yatırımların hangi amaç ve stratejilerle yapıldığı ve Arap Ayaklanmaları'nın ardından yaşanan gelişmelerde Abu Dabi yönetiminin bu sermaye gücünden nasıl çıkar sağladığı incelenmektedir.

Literatür Taraması

Yukarıda da bahsedildiği üzere 2000'li yıllarda hem bölgesel hem de uluslararası ölçekte nüfuzunu artıran BAE'nin dış politikasındaki değişim birçok araştırmaya konu olmuştur. Ancak bu araştırmaların çok azı BAE'nin dış politika aktivizminde sermayesinin kullanımına odaklanmıştır. Bununla birlikte dış politikada sermayenin yerine odaklanan bazı çalışmalar da araştırmalarını BAE özelinde değil diğer Körfez ülkelerini de ekleyerek bunu yapmışlardır. Örneğin Habibi (2008), Setser ve Ziemba'nın ile Behrendt ve Kodmani'nin 2009 tarihli geniş kapsamlı raporları BAE, Katar ve Suudi Arabistan'ın sahip olduğu parasal rezervleri ve yatırımları ortaya çıkaran araştırmalardır. Söz konusu çalışmalar mezkûr ülkelerin yatırım politikaları ve yatırımlarını incelerken politik tarafına değinmemişlerdir.

BAE dış politikasında sermayenin bir araç olarak kullanılmasına dair çalışmaları bulunan Karen E. Young (2017) BAE'nin yanı sıra Suudi Arabistan ve Katar'ın dış yardımlarını Kuzey Afrika politikaları çerçevesinde ele almıştır. Young çalışmasında dış yardımların bu üç ülke için bir dış politika aracı haline geldiğini iddia etmektedir (Young, 2017, 112-136). Benzer bir çalışmada Ziadah (2019) ayaklanmalar sonrasında bölgede oluşan BAE-Suudi Arabistan ittifakının Kuzey Afrika ülkelerine yaptığı yatırımları incelemektedir. Çalışma her iki ülkenin de sermayeyi bir müdahale aracı olarak gördüğünü savunmaktadır. BAE'nin artan dış yardımları ile ilgili bir diğer çalışmada ise bu ülkenin dış yardım stratejisi ve bu yardımların alıcı ülkelerin kalkınmasına etkisi ele alınmaktadır. Çalışmada, yüze yakın ülkeye dış yardım

yapan BAE'nin bu yardımları bir yumuşak gücünü artırma yöntemi olarak kullandığı ileri sürülürken dış yardım konusunda Abu Dabi yönetiminin bir marka olmaya doğru gittiği vurgulanmaktadır (Krzymowski, 2022, 1-18). Abu Dabi yönetiminin dış yardımları ile ilgili en kapsamlı çalışma ise Almezaini (2012) tarafından yapılmıştır. 1970'li yıllardan itibaren BAE'nin dış yardımlarını merccek altına alan Almezaini, dış yardımların BAE için bir dış politika aracı olduğunu iddia etmenin yanında bu yardımlarda kimlik faktörünün de önemli rol oynadığını savunmaktadır.

BAE'nin dış politikasında sermayenin bir araç olarak kullanılmasını araştıran bu değerli çalışmaların bazı eksikleri bulunmaktadır. İlk olarak çalışmalar dış yardım ve yatırımların zamanı miktarı ve türü ile ilgili bütüncül veri sunamamaktadır. İkincisi ise hem yardım hem de yatırımların bir dış politika aracı olduğu iddia edilmekle birlikte hangi stratejilerle bu araçların kullanıldığı sorusu eksik bırakılmaktadır. Üçüncü ve en önemlisi var olan çalışmalar BAE'nin sadece bölge politikasına odaklanmaktadır. Aşağıda da görüleceği üzere BAE'nin dış politikada sermayeyi kullanımı ABD başta olmak üzere Batı ülkeleri ile ilişkilerini de etkilemektedir. Bu çalışma BAE'nin 2000'li yıllardan itibaren yaptığı yatırım ve yardımları hem ABD hem de bölge ile ilişkilerinde nasıl kullandığı ve etkili olup olmadığını araştırması bakımından özgün bir konuma sahiptir.

BAE'nin ABD Yatırımları ve Etkileri

BAE'nin dünya genelinde yaptığı milyarca dolarlık yatırımın en yoğunlaştığı ülke Amerika Birleşik Devletleri'dir. BAE'nin petrol gelirlerini ABD'de değerlendirmesi 1973 Petrol Krizi'ne kadar götürülebilir. Körfez ülkeleri kriz sonrası elde ettikleri büyük miktarda sermayenin bir kısmını ABD ve diğer gelişmiş ülkelerde değerlendirmiştir (Spiro, 1999, 128). Ancak Emirliklerin bu ülkedeki asıl yatırımları 2000'li yıllarda başlamaktadır. Yukarıda da değinildiği üzere 1990'lı yılların başında dış politikada yaşanan değişimin BAE adına en görünür olduğu alan ABD ile ilişkileri oldu. 1996 yılında iki ülke arasında imzalanan savunma işbirliği anlaşmasının ardından bu ülkenin güvenlik şemsiyesi altına giren BAE, 2000'li yıllarda

bu ilişki farklı boyutlara da taşıyarak Washington yönetiminin en önde gelen müttefiklerinden biri haline geldi. Abu Dabi yönetiminin bu ülkeyle ilişkilerini farklı boyutlara taşıyabilmesindeki en önemli araçlarından biri ise fonlar ve şirketler aracılığıyla yaptığı yatırımlar oldu.

BAE'nin ABD'deki yatırımlarına bakıldığında üç farklı yolla yapıldığı görülmektedir. İlk olarak diğer körfez ülkeleri gibi elindeki dolar rezervinin bir kısmıyla aldığı Amerikan hazinesi tahvilleri satın alınmaktadır. İkinci olarak ise BAE kökenli şirketlerin doğrudan yabancı yatırım (DYY) şeklinde yaptığı yatırımlar vardır. Son olarak ise ADIA, Mubadala ve ADQ gibi varlık fonlarının yaptığı satın alımlarla fiiliyata geçen portföy yatırımları mevcuttur. BAE'nin ABD'deki dolaylı yatırımlarının ilk kısmı Çizelge 1'de de görüldüğü üzere Amerikan hazine tahvillerinde bulunmaktadır. Bağlı bulunduğu kurum ülke bazında verileri 2012 öncesinde açıklamadığı için bu rakamları sadece bahsi geçen yıldan sonra görebiliyoruz. Aşağıda da görüldüğü üzere BAE'nin son 11 yılda Amerikan tahvillerine yıllık ortalama 45 milyar dolardan fazla yatırım yaptığı görülmektedir

Abu Dabi yönetiminin ABD'deki bir diğer yatırım şekli ise doğrudan yabancı yatırımlardır. Yatırım sınıflandırmasında daha çok çeşitli amaçlarla yurt dışı faaliyetlerini artırmak isteyen şirketler aracılığıyla yapılan DYY'ler konusunda körfez ülkeleri biraz geride kalmaktadır. Bunun en önemli nedeni ise petrol endüstrisi dışında üretim yapan firmalarının olmayışı yani endüstriyel üretim konusunda zayıf olmalarıdır. Buna rağmen BAE'nin ABD'de önemli miktarda doğrudan yatırımları bulunmaktadır. OECD verilerine bakıldığında BAE kökenli sermayenin mezkûr ülkedeki DYY toplamı 2005'e kadar oldukça düşük iken ABD Hazine Bakanlığı verilerine göre 2008 yılında bu rakam 14,7 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. BAE'nin ABD'deki yatırımlarının hız kazandığı bu yıllardan sonra sürekli artan doğrudan yatırım miktarı günümüzde yaklaşık 40 milyar dolar civarındadır. Aynı kaynağa göre BAE'nin bu ülkedeki doğrudan yatırımlarının gayrimenkul ve finans alanında yoğunlaştığı görülmektedir. (Bureau of Economic Analysis, 2023).

Çizelge 1. Yıllara Göre BAE'nin Portföyündeki ABD Hazine Tahvilleri Miktarı (Milyar Dolar)

Table 1. Amount of US Treasury Bonds in UAE's Portfolio by Years (Billion Dollars)

Yıllar	1. Çeyrek	2. Çeyrek	3. Çeyrek	4. Çeyrek
2012	44,13	52,16	49,83	52,3
2013	37,6	36,6	41	43,76
2014	74,23	61,53	48,93	42,26
2015	69,73	71,63	72,23	79,83
2016	62,66	64,63	62,7	64,66
2017	57,86	56,7	59,96	61,9
2018	56,9	59,56	59,76	57,46
2019	39,66	45,3	53,46	55,3
2020	32,7	33	26,76	35
2021	43,3	59,93	58,26	48,8
2022	45,73	40,13	45,9	57,3

Kaynak: ABD Hazine İstatistikleri (<https://ticdata.treasury.gov/Publish/mfhis01.txt>)

Çizelge 2. Yıllara Göre BAE'nin ABD'deki DYY Varlığı

Table 2. UAE's FDI Presence in the US by Years

2008	2009	2010	2011	2012
14.766	12,020	14,138	16,699	20,947
2013	2014	2015	2016	2017
24.262	26,208	24,978	24,904	30,463
2018	2019	2020	2021	2022
33.350	35,220	31,674	33,467	38,076

Kaynak: ABD Ticaret Bakanlığı (<https://www.bea.gov/international/di1fdibal>)

Çizelge 3. BAE Varlık Fonlarının ABD Menşeli Şirketlerden Hisse Alımları

Table 3. UAE Sovereign Wealth Funds' Share Purchases from US Companies

Şirket	Hisse (%)	Değer (dolar)	Varlık Fonu	Yıl
CSX World Terminals		1,15 Milyar	Dubai World	2006
Parella Weinberg Partners	-	100 Milyon	Istithmar	2006
Apollo Global Management	-	600 Milyon	ADIA	2006
Barney's Department Store	-	952 Milyon	Istithmar	2007
Mandarin Oriental	-	340 Milyon	Istithmar	2007
MGM Mirage	-	5 Milyar	Dubai World	2007
Carlyle	7,5	1,35 Milyar	Mubadala*	2007
Citi Group	4,9	7,5 Milyar	ADIA	2007
Ares	20	375 Milyon	ADIA	2007
Och-Ziff Capital LLC	9,9	1 Milyar	Dubai Int. Capital	2007
Chrysler Building	90	800 Milyon	Mubadala	2008
Advanced Micro Devices	8,1	622 Milyon	Mubadala	2015
Boston General Electric	-	8,5 Milyar	Mubadala*	2008
John Buck	24,9	-	Mubadala	2008
Hyatt Hotels Group	11	140 Milyon	ADIA	2009
The Raine Group	9	-	Mubadala	2010
Carlyle	-	500 Milyon	Mubadala	2010
XOJET		20 Milyon	Aabar	2010
Goldman Sachs	100	475 Milyon	ADIA	2011
Soft Bank	-	15 Milyar	Mubadala*	2017
Madison Avenue	25	900 Milyon	ADIA	2019
PE Silver Lake Partners	5	2 Milyar	Mubadala	2020
Apollo Global Management	-	1 Milyar	Mubadala	2020
BlackRock	-	1,1 Milyar	Mubadala	2021
Sempra Infrastructure	10	1,8 Milyar	ADIA	2021
McAfee	100	14 Milyar	ADIA*	2021
Cartera	-	250 Milyon	Mubadala	2021
Blackstone	-	2,8 Milyar	ADIA*	2021
LandMark Properties	-	500 Milyon	ADIA	2021
Thoughtworks	-	720 Milyon	Mubadala*	2021
Crow Holding	-	1 Milyar	Mubadala*	2021
Medline	-	1 Milyar	ADIA	2021

Kaynak: Ana akım medyada yer alan haberlerden ve varlık fonlarının internet sayfalarındaki bilgilerden derlenmiştir.

Tahvil alımları ve doğrudan yatırımlara ek olarak BAE'nin ABD'de yüksek miktarda portföy yatırımları bulunmaktadır. Bu yatırımların hemen hemen hepsi yukarıda adı geçen varlık fonları tarafından yapılmaktadır. Özellikle 2000'li yılların başından itibaren ABD'de faaliyet göstermeye başlayan bu fonlar gayrimenkul alımları, özel sermaye fonları ve varlık yönetimi şirketlerinden hisse alımı vasıtasıyla kurulan ortaklıklar, özellikle Silikon Vadisi'nde faaliyet gösteren şirketlerden hisse alımı gibi yöntemlerle muazzam büyüklükte yatırım yaptılar.

Mubadala'nın 2007'de Carlyle Group'un yüzde 7,5'ini, ADIA'nın 7,5 milyar dolara Citi Group'tan hisse alması bu yatırımlar içinde en dikkat çeken hamlelerdir (Ulrichsen, 2017, 159). Doğrudan hisse alımlarının yanı sıra bazı ABD'li şirketlerle kurulan ortak fonlar üzerinden yapılan yatırımlar da mevcuttur. Örneğin Mubadala 2008'de Boston General Electric ile 8 milyar dolarlık 2015'de ise Soft Bank ile 15 milyar dolarlık bir girişim fonu oluşturmuştur. (Mubadala, 2017).

* Aynı satırda yer alan firmalarla kurulan ortak fonlardır.

Çizelge 3'te de görüldüğü üzere BAE kökenli varlık fonları 2000'li yılların ortasından itibaren ABD'de agresif bir yatırım politikası izlemişlerdir. Ancak bu durum 2008 yılından sonra değişmeye başlamış ve yatırımların hızı kesilmiştir. Bu durumun iki önemli nedeni vardır: ilk olarak 2008'de başlayan finans krizi ABD'yi kötü etkilemiş ve bu tür yatırımlar için riskli bir ülke haline getirmiştir. İkincisi ise varlık fonlarının bu agresif yatırım politikaları Batılı ülkelerde ekonomik güvenlik meselesini gündeme getirmiş ve kamuoyunda ön yargı oluşmuştur. BAE sermayeli varlık fonlarının ABD'deki faaliyetleri yaklaşık on yıl boyunca sakin bir dönem geçirirken 2015'ten sonra tekrar satın alımlar başladı. Yukarıda da görüldüğü üzere ADIA ve Mubadala'nın 2017-2021 yılları arasında yine oldukça agresif bir yatırım politikası izlediği görülmektedir. Çizelgede ki rakamlar yatırım yapan fon ya da hisse alımı yapılan şirketin açıklamalarıyla derlenmiştir. Bunun dışında açıklanmayan ya da aracı finansal kuruluşlar aracılığıyla yapılan yatırımlar da mevcuttur. Örnek vermek gerekirse ADIA ABD'deki gayrimenkul yatırımlarını Henley Holding şirketi aracılığıyla yapmaktadır. Daha açık bir örnek ise Mubadala'nın Soft Bank ile kurduğu 15 milyar dolarlık fon ile Uber ve WeWork gibi şirketlerden hisse almasıdır (Powers, 2021).

BAE kökenli iki büyük varlık fonunun resmi rakamlarına göre ADIA'nın toplam portföyünün yüzde 35-50'sine denk gelen en az 245 milyar dolar, Mubadala'ya ait portföyün ise yüzde 38'i yani 87,4 milyar dolar ABD kökenli şirketlerdedir (ADIA, Mubadala, 2022). Sadece bu iki fonun ABD'deki yatırımlarına bakıldığında bile BAE'nin bu ülkede en az 332,4 milyar dolar portföy yatırımı bulunmaktadır. Bu rakama Amerikan tahvillerinde olan ve DYY şeklinde bulunan yatırımlar da eklenirse 400 milyar doları geçmektedir. BAE kökenli diğer fon ve şirketlerin yanı sıra şahısların Birleşik Devletler'deki yatırımları dikkate alındığında bu rakamın daha da yüksek olduğunu tahmin edebiliriz.

BAE sermayeli fon ve şirketlerin ABD'ye bu yoğunlukta bir yatırım yapması ekonomik çıkarların ötesinde bu ülkeyle geliştirilmeye çalışılan siyasi ilişkilerin ekonomik ilişkilerle birleştirilme çabasına dayanmaktadır. Bunun iki büyük kanıtı bulunmaktadır. İlk olarak bahsi geçen varlık fonları özellikle ABD'nin finansal olarak sallandığı 2008 Krizi sürecinde kritik yatırımlarla bazı şirketlerin krizi atlmasına destek olmaya çalışmıştır. Dönemin ABD Başkanı Bush'un da dahil olduğu süreçte Washington yönetimi BAE'nin de içinde olduğu Körfez ülkelerinden bazı sektörlerin yaşadığı sorunları hafifletmek adına 300 milyar dolar civarında yatırım talep etmiştir (Ulrichsen, 2017, 159). Bunun bir başka örneği ise krizin ayak seslerinin duyulduğu 2007 yılında ADIA'nın Citi Group'tan 7,5 milyar dolar bedelle yüzde 4,9'luk bir hisse alması olmuştur. Sonuç olarak gerek ADIA gerekse de Mubadala yatırım açısından uygun bir ortam vadetmemesine rağmen 2008-2011 yılları arasında bu ülkede satın alımlar yapmaya devam etmiştir.

İkincisi ise bu fonların yatırım yapmayı tercih ettiği sektör ve şirketlerin doğrudan Amerikan yönetimiyle bağlantılı kişilerce yönetiliyor olmasıdır. Mubadala'nın

2007 yılında 7,5 milyar dolar, 2010'da ise 500 milyon dolar yatırım yaptığı Carlyle Group bunun en iyi örneklerinden biridir. Küresel bir fon yönetim şirketi olan grup, ABD'nin savunma sanayinde faaliyet gösteren birçok firmayla bağlantısı olan bir şirkettir. Buna ek olarak ise dönemin başkanı George Bush ve eski dışişleri bakanı James Baker'ın aralarında olduğu birçok politikacının bu şirketle bağlantıları bulunmaktadır (Briody, 2004; Burkeman and Borger, 2001). Nitekim BAE 2000'li yıllar boyunca Amerikan savunma sanayinin Ortadoğu'daki en önemli müşterilerinden olurken THAAD füzesavar savunma sistemi gibi bazı silahları ilk alan ülke olmuştur. Buna ek olarak Washington yönetiminde İran'ın dengelenmesi noktasında BAE'ye silah desteği konusunda oldukça cömert davranmıştır (Dalton and Shah, 2021).

BAE'nin kişisel bağlantılar üzerine yaptığı bir diğer yatırım ise ADIA tarafından Blackstone firmasıyla 2,8 milyar dolarlık ortak girişim fonu kurmasıdır. Bu şirketin kurucusu Stephen Schwarzman ABD'nin eski başkanı Trump'ın yakınlığı ile bilinmektedir. Nitekim Schwarzman Trump'ın başkanlığı sırasındaki Suudi Arabistan ziyaretine katılmış ve Suudi varlık fonu ile de yüklü miktarda bir ortak fon anlaşması yapmıştır (Blackstone, 2021; Kelly, 2021). BAE'nin ikinci büyük yatırım fonu Mubadala'nın Blackrock varlık yönetim şirketine ve Silikon Vadisi'ndeki teknoloji firmalarını finanse eden Apollo Managemet'a yaptığı yatırımlar da oldukça stratejik yatırımlardır. BAE yaptığı bu yatırımlarla ABD ekonomisinin önde gelen sektörlerinden finans ve teknoloji sektörleriyle güçlü bağlantılar kurmaktadır (Powers, 2021).

BAE yatırımlarının ABD'de politik bir işleve dönüşmesinin iki önemli nedeni vardır. İlk olarak yatırımların rakamsal büyüklüğü ABD'deki karar alıcılarda ya da karar alıcıları etkileyen çevrelerde Abu Dabi yönetiminin göz ardı edilmesini engellemektedir. ABD gibi dünyanın en büyük ekonomisi için 500 milyar dolara varan bir yatırım varoluşsal bir tehdit olmayabilir. Ancak bu yatırımların çekilmesi piyasalarda belirsizlik oluşturabilir ve yoğunlaştığı sektörlerdeki maliyetleri ağır olabilir. Bununla bağlantılı olarak ikinci neden ise bu yatırımların oldukça stratejik bir şekilde yapılmasıdır. BAE varlık fonlarının ABD'deki yatırımlarına bakıldığında özellikle üç sektöre yöneldiği görülmektedir: Teknoloji, finans ve gayrimenkul. Bu üç sektör de ABD ekonomisinin 1990'lardan sonraki yükselişinde oldukça kritik bir öneme sahiptir. Dolayısıyla BAE'nin bu sektörlerde yatırımları ABD ekonomisini doğrudan ilgilendirmektedir (Powers, 2021).

Emirliklerin iki merkezi Abu Dabi ve Dubai'nin 2000'li yıllarda yaşadığı dönüşümle bir finans ve ticaret merkezi olmasına rağmen BAE'nin elindeki rezervlerin büyük kısmını ABD ekonomisinde tutması sadece ekonomik getiriyi açıklanması zor bir durumdur. Üstelik 2008 Krizi'nde yaşanan büyük kayıplara rağmen ekonomik getirinin ikinci plana atılarak yatırımların ABD'de tutulması da Abu Dabi yönetiminin bu yatırımlara farklı bir şekilde baktığının göstergesidir. BAE'nin Ayaklanmaların ardından bölgedeki tüm mücadele alanlarında kendini göstermesi ve bu süreçte Washington'u etkilemeye çalıştığı görülmektedir. Bunu yaparken bir yandan ABD medyası ve

siyasi düzleminde BAE ile ilgili olumsuz haberlerin konuşulmasını engellemeye çalışırken diğer yandan bölgedeki rakiplerine dair -Katar, Türkiye ve Müslüman Kardeşler gibi- algıyı olumsuzla çevirmeye çalışmaktadır (Hartung, 2020).

Yemen’de Ali Abdullah Salih’in yirmi yılı aşan iktidarının 2012’de sona ermesinin ardından İran’a yakın Husiler’in iktidara yürümesiyle başlayan iç çatışmada Suudilerle birlikte taraf olan ve doğrudan askeri müdahaleye başlayan Abu Dabi yönetimi, hem Obama hem de Trump döneminde ABD’den silah ve mühimmat desteği almayı başardı. Daha da önemlisi BM tarafından Yemen’de işlenen savaş suçlarına dair hazırlanan raporlar ABD tarafından görmezden gelindi (UN Human Rights Council, 2020). Mısır’da ise karşı devrim sürecinin Temmuz 2013’te darbeye sonuçlanmasının ardından darbe yönetimine sıkı destek veren BAE, Müslüman Kardeşlerin meşruiyetini batılı ülkeler nezdinde de sonlandırmak için bu gücünü kullandı (Adraoui, 2019).

BAE’nin taraf olduğu bölgesel konularda Washington yönetiminin politikalarını etkileme girişimleri sadece yatırımlar vasıtasıyla kurduğu bağlantılarla gerçekleşmiyor. Buna ek olarak Aspen Enstitüsü, Atlantik Konseyi, Belfer Merkezi, Brookling Enstitüsü, The Carnegie, Amerikan Gelişim Merkezi, Uluslararası Çalışmalar Merkezi ve Rand Corporation gibi ABD’nin önde gelen düşünce kuruluşları Abu Dabi yönetiminin cömert desteğini görüyor. Açıklanan rakamlara göre yukarıda bahsi geçen bölgesel meselelerin gerçekleştiği 2014-2018 yılları arasında BAE’den 15,4 milyon dolar destek aldığı ortaya çıktı. Bu rakam Abu Dabi yönetiminin bu dört yılda ABD’li düşünce kuruluşlarını Norveç ve Birleşik Krallık’tan sonra en çok destekleyen üçüncü ülke olduğunu göstermektedir. Benzer şekilde Abu Dabi yönetiminin 2016 ve 2017 yıllarında Washington merkezli Ortadoğu Enstitüsü’ne gizlice 20 milyon dolar aktardığı ortaya çıktı (Grim, 2017).

Sonuç olarak BAE, yüksek miktardaki yatırımlarını ABD ile olan ilişkilerine hatta ABD’nin Ortadoğu politikasına etki etmek için kullanmakta ve bazı durumlarda da başarılı olmaktadır. Yatırımların büyüklüğü ve bu yatırımların stratejik kullanımıyla kurulan bağlantılar bu sonucun ortaya çıkmasını sağlamaktadır. ABD ekonomisinin en önemli sektörlerinde milyarlarca dolarlık yatırımlar Washington yönetiminin ya da bu yönetimi etkileyen çevrelerin Abu Dabi yönetimine bakışını etkilemektedir. Bu kadar büyük bir ekonomi için bu yatırımların yoksunluğu elbette

üstesinden gelinebilir bir durumdur ama çekilmesi durumunda piyasalarda oluşacak istikrarsızlık da karar alıcıların istemeyeceği bir durumdur. Bunun yanında bu yatırımlarla kurulan bağlantılar (Carlyle Group örneğinde olduğu gibi) yatırımların ne amaçla kullanıldığını da gösteren somut bir delildir.

ABD-BAE ilişkilerindeki olumlu gelişmelerin tek sebebinin bu yatırımlar ve iç içe geçmiş bağlantılar olduğunu iddia edilmemektedir. Elbette BAE’nin ABD ile belirli konularda ortak hareket etmesi ve iki ülke arasında uzun yıllardır süre gelen ittifak ilişkisi de bu konuda oldukça etkili faktörlerden biridir. Ancak Abu Dabi yönetimin özellikle 2011-2021 yılları arasındaki dönemde ABD dış politikasındaki etkisini sadece bu gibi nedenlerle açıklamak fazla indirgemeci olabilir. Buna ek olarak Abu Dabi yönetiminin bu gücüyle Washington yönetiminin Ortadoğu politikasını kontrol ettiği de düşünülmemelidir. Burada bahsedilen etkileme çabası ve bunun Yemen ve Müslüman Kardeşler gibi vakalarda etkili olduğudur. Nitekim Obama döneminde 2015 yılında İran ile imzalanan Kapsamlı Ortak Eylem Planı olarak isimlendirilen ve İran’ın nükleer faaliyetlerini kısıtlayan anlaşma (Küpeli, 2016, s.125) BAE ve Suudi Arabistan’ın istemediği bir anlaşmaydı. Ancak bu durum Obama’yı ikna etmek için yeterli olmadı. Bu çalışmada ileri sürülen argüman yatırımların aksi durumda olmayacak bir duyarlılık yarattığı ve ABD’de Abu Dabi yönetimini daha güçlü hale getirdiğidir.

Yatırım, Yardım ve Yaptırım: BAE Sermayesinin Ortadoğu’da Kullanımı

BAE’nin kurucu lideri ve aynı zamanda emirliklerin yıllarca dış politikasının belirleyicisi olan Zayid bin Sultan el-Nahyan Arap ve Müslüman ülkelerle ilişkileri dış politikasının temel unsuru olarak belirlemişti. Bu nedenle petrol zenginliğine kavuştuktan sonra da gelirleriyle bu ülkelere karşı oldukça cömert davranmıştır. Abu Dabi yönetimi 1970-1990 yılları arasında sadece Filistin’e 20 milyar dolar yardımda bulunmuştur. Emir Zayed döneminde dış yardımlar konusundaki bu cömertlik 2000’li yıllarda yatırımları da içine katarak devam etmiştir. Abu Dabi yönetiminin tıpkı ABD’ye olduğu gibi 2005’ten sonra bazı Ortadoğu ülkelerine de yatırımlar yaptığı ve bunun yanında düşük faizli kredilerle bu ülkelerin ekonomilerine destek verdiği görülmektedir.

Çizelge 4. 2010-2020 Yılları Arasında BAE’nin Toplam Dış Yardımları (milyar dolar)

Table 4. UAE’s Total Foreign Aid between 2010-2020 (\$ billion)

Yıl	Miktar	Yıl	Miktar
2010	2,800	2016	6,056
2011	7,740	2017	5,099
2012	5,827	2018	7,791
2013	5,893	2019	8,005
2014	6,146	2020	2,788
2015	8,804	Toplam	61,122

Kaynak: BAE Uluslararası İşbirliği ve Kalkınma Bakanlığı

Arap Ayaklanmalarının ardından hem yatırımlarını hem de dış yardımlarını artıran Abu Dabi yönetiminin bu politikasına bakıldığında üç önemli strateji görülmektedir. Birincisi ayaklanmaların ardından ortaya çıkan “İran yayılmacılığı”, Müslüman Kardeşlerin yükselişi ve rakip gördüğü diğer ülkelerin artan nüfuzuna karşı kendine yakın rejimleri, aktörleri ve grupları yatırım ve yardımlarla desteklemektir. İkincisi ise Bahreyn, Umman, Ürdün ve Fas gibi ayaklanmaların değişime yol açmadığı ülkelerin ekonomilerini destekleyerek istikrarsızlığın önüne geçmektir. Üçüncüsü ise 2010’dan önceki dönemlerde olduğu gibi Asya, Afrika, Avrupa ve Amerika kıtalarında yüze yakın ülkeye dış yardım göndererek ülkenin görünürlüğü artırmaktır (Ragap, 2017; Forstenlechner vd, 2012) Sonuç olarak bu üç strateji de BAE sermayesinin Abu Dabi yönetiminin bölge politikası için kullanıldığını göstermektedir. Aşağıda ülke örnekleri üzerinden bu durumun nasıl gerçekleştiği incelenecektir.

Abu Dabi yönetiminin yatırımların ve dış yardımlarla desteklediği ülkelerin arasında en dikkat çekenleri Mısır, Ürdün ve Fas gelmektedir. Ayaklanmaların ardından Ürdün ve Fas’ta yaşanan protestoların bir değişime yol açmaması için bu ülkedeki monarşilere tam destek veren BAE, Mısır’da yaşanan değişimin tersine çevrilmesi için mücadele vermiştir. Bu konuda da başarılı olan Abu Dabi yönetimi, Temmuz 2013’te Mısır’da gerçekleşen darbenin ardından iktidara gelen darbe yönetimine yatırım, yardım ve düşük faizli kredi olmak üzere parasal destek vermiştir. Yukarıda da bahsedildiği üzere BAE’nin sermayesini bölgede kullanırken izlediği stratejilerden biri de Mısır, Ürdün ve Fas gibi müttefiki olduğu ülkeleri desteklemek olmuştur. Bu üç ülke yönetiminin de Ortadoğu’da son on yılda yaşanan krizlerde ve bölgesel meselelerde genelde Abu Dabi yönetimiyle birlikte hareket ettiği görülmektedir (Pulat vd, 2021, 113-119).

Mezkûr ülkeler arasında Ürdün’e bakıldığında BAE’den yüksek miktarlarda yatırım ve yardım aldığı görülmektedir. Komşuları körfez monarşilerinin aksine doğal kaynak gelirlerinden yoksun olan Amman yönetimi, bu ülkelerde işçi olarak çalışan vatandaşlarının getirdiği dövize ek olarak körfezin yatırım ve yardımlarına da muhtaç durumdadır. Uluslararası kurumların ve Abu Dabi

yönetiminin kendi verilerine göre 2003-2019 yılları arasında Ürdün’e en çok yatırım yapan ülke BAE’dir (OECD, 2021). Yine BAE’nin resmi rakamlarına göre 2019 Ocak itibarıyla bu ülkenin Ürdün’deki yatırımlarının toplamı 17 milyar dolardır (UAE Foreign Direct Investments Dashboard²⁰²²).

Arap Ayaklanmaları sırasında Ürdün’de özellikle ekonomik sorunlar nedeniyle protestolar düzenlenirken BAE’nin de aralarında bulunduğu dört KİK ülkesi bu ülkede yaşanacak bir istikrarsızlığın önünü almak için harekete geçti. Diğer körfez ülkeleri ile birlikte Ürdün’e toplamda 5 milyar dolarlık (her ülke için 1,25 milyar dolar) düşük faizli kredi sağlanırken Abu Dabi yönetimi bu ülkeye 2018’de 830, 2019’da 500 ve 2020 yılında da 980 milyon dolar yardım yaptı (WAM, 2019). 2023 yılının sonuna doğru ise iki ülke arasında imzalanan mutabakat zaptı ile BAE’nin Abu Dabi Kalkınma Şirketi vasıtasıyla Ürdün’e toplamda 6 milyar dolarlık bir yatırım yapacağı açıklandı (Reuters, 2023).

Abu Dabi yönetiminin bölgede parasal gücüyle en çok desteklediği ülke ya da başka bir deyişle rejim ise Mısır’daki ordu destekli otoriter rejimdir. Mısır’ın devrik lideri Hüsnü Mübarek’in görevde olduğu süreçte Mısır’da yaşanan her ekonomik sıkıntıda bu ülkeye gerek yatırım gerekse de yardımlarla destek veren Abu Dabi yönetimi, 2000’li yılların ortasından itibaren de bu desteğini artırmıştır. Ancak asıl yoğun desteğini ayaklanmaların ardından iktidara gelen Muhammed Mursi’nin darbeye devrilmesinden sonra yaptığı görülmektedir. Darbenin gerçekleştiği ay Mısır’a yüzde 2,5-3 faizle 3 milyar dolar borç vereceğini açıklayan Abu Dabi yönetimi, 2013-2015 yılları arasında bu vaadini gerçekleştirdi. Mayıs 2016’da ise BAE, merkez bankası aracılığı ile Mısır Merkez Bankası’na 1 milyar dolar daha borç verdi (Reuters, 2013). 2016 sonuna kadar BAE’nin Mısır’a verdiği borç toplamda 5,9 milyar dolara ulaştı. Borçlara ek olarak BAE, şirketleri aracılığı ile 2012-2019 yılları arasında ortalama 1 milyar dolardan fazla doğrudan yatırım gerçekleştirdi. Mısır Merkez Bankası tarafından açıklanan rakamlara göre, 2020 itibarıyla bu ülkenin Abu Dabi yönetimine 8,867 milyar dolar borcu bulunmaktadır (Central bank of Egypt, 2021).

Çizelge 5. BAE’den Mısır’a Sermaye Akışı (Dolar)

Table 5. Capital Flows from UAE to Egypt (USD)

Tarih	Miktar	Türü	Kaynak
Temmuz 2013	1 Milyar	%3 faiz- 2023’e kadar vadeli	BAE Merkez Bankası
Mart 2014	40 Milyar	Konut Projesi	Arabtec ve Mısır Ordusu Şirketi
Nisan 2015	666 Milyon	%3 faiz- 2021’e kadar vadeli	BAE Merkez Bankası
Nisan 2015	1,33 Milyar	%2,5 faiz- 2020’e kadar vadeli	BAE Merkez Bankası
Mayıs 2016	1 Milyar	%2,5 faiz- 2021’e kadar vadeli	BAE Merkez Bankası
Kasım 2019	20 Milyar	Ortak Fon	
Aralık 2019	2,9 Milyar	İnşaat	Majid el-Futtaim
Ekim 2021	1 Milyar	Petro Kimya ve Emlak sektörü	ADQ
Aralık 2021	1 Milyar	Yenilenebilir Enerji	Al Nowais
Şubat 2021	12,7 Milyar	İnşaat	Emaar grubun 2021 yılına kadar toplam yatırımı
Mart 2022	2 Milyar	-	ADQ Mısır devlet şirketlerinden hisse alımı

Kaynak: Mısır Merkez Bankası, Ana akım medyada yer alan haberlerden ve akademik kaynaklardan derlenmiştir

Abu Dabi yönetiminin darbeden sonra iktidara gelen Sisi hükümetine desteği bunlarla sınırlı kalmadı. Kahire tarafından 2015'te gerçekleştirilen uluslararası Mısır Ekonomik Kalkınma Konferansı'na en üst düzeyde katılım gösteren BAE, 2 milyar doları borç olmak üzere toplamda 4 milyar dolarlık finansal destek taahhüt etti (Georgy and Kalin, 2015). 2019'da ise BAE Uluslararası Yatırım Konseyi başkanı Jamal el-Jarwan iki ülkenin Mısır'ın kalkınması için 20 milyar dolarlık bir fon oluşturacağını duyururken aynı dönemde el-Futtaim grubu da 2 milyar dolarlık yeni bir proje açıkladı (Reuters, 2019). BAE'nin resmi verilerine göre Mısır'daki yatırımları (doğrudan yatırımlar ve merkez bankası tarafından verilen krediler de eklendiğinde) 21 milyar doları geçmektedir. Bu rakama açıklanmayan dolaylı yatırımlar ve dış yardımlar dahil değildir.

Ürdün ve Mısır'dan sonra Abu Dabi sermayesinin en çok aktığı ülke Fas'tır. 1970'li yıllardan beri iki ülke arasındaki iyi ilişkileri BAE sermayesinin bu ülkeye akışını da hızlandırmıştır. Ancak bu akış özellikle 2000'li yıllarda ve hassaten de 2010'dan sonra gerçekleşmiştir. BAE kökenli Emaar, ADQ, el-Futtaim ve diğer şirket ve gruplar 2000'li yıllar boyunca Fas'ta özellikle turizm sektörüne yatırımlar yaptılar. Bu dönemde özellikle Emaar ve Dubai International Properties (DIP) yatırımlarıyla ön plana çıktı. 2006 yılına kadar Fas'a 3 milyar dolar yatırım yapan Emaar, DIP ile birlikte de gelecek on yıl için 20 milyar dolarlık yatırım planladığını açıkladı (Rahman, 2016). BAE'nin telekomünikasyon şirketi Etisalat'ın 4,2 milyar Euro bedelle Fas'ın en büyük telekomünikasyon şirketi Maroc Telecom'un çoğunluk hissesini satın alması Abu Dabi yönetiminin bu tarihe kadarki en büyük yatırımı oldu (Financier, 2014). Fas, 2020 itibarıyla 13,8 milyar dolar doğrudan yatırım varlığı ile BAE şirket ve fonlarının Mısır'dan sonra en çok yatırım yaptığı bölge ülkesi oldu. Buna ek olarak BAE, Fransa'dan sonra bu ülkeye en çok yatırım yapan ülke olarak öne çıkmaktadır.

Mısır, Ürdün ve Fas bölgede BAE'nin en çok yatırım ve yaptığı ülkeler olarak ön plana çıkmaktadır. Abu Dabi yönetiminin bu üç ülke dışında kalan ülkelere de çeşitli politik amaçlarla yatırım ve yardımlar yaptığı görülmektedir. Afrika Boynuzu ülkeleri Sudan, Somali, Cibuti, Eritre ve Etiyopya'da nüfuzunu artırmaya çalışan BAE'nin istikrarlı bir şekilde bu ülkelere teknik ve maddi yardımlar yaptığı görülmektedir. Bunlara ek olarak Abu Dabi yönetiminin Arap Ayaklanmaları'nın ardından iç savaşa sürüklenen ülkelere biri olan Libya'da meşru hükümete karşı isyan eden Hafter yönetimini hem parasal hem de askeri olarak desteklediği görülmektedir (Polat, 2024). 2017'deki Katar Krizi'nden sonra Somali ve Cibuti ile ilişkileri kopma noktasına gelen BAE, Etiyopya ile ilişkilerini ilerletmek isterken ülkede yaşanan kıtlık sırasında 1 milyar dolar yardım yaptı (Üçağaç, 2019; ICG, 2018). Bölgede Türkiye ve Katar'ın artan etkinliğine karşı birlikte hareket eden Suudi Arabistan ve BAE, 2018'de Sudan'da gerçekleşen darbeyi desteklerken darbenin ardından da bu ülkeye 3 milyar dolar yardım gönderdiler (Reuters, 2019).

BAE'nin yatırım ve yardımları dış politikada yatırım ve yardımları hangi stratejiler doğrultusunda kullandığına değinmiştik. Yukarıda bahsi geçen üç ülke yani Mısır, Ürdün ve Fas'a yapılan yatırım ve yardımlar bu stratejilerin en iyi görüldüğü ülkelerdir. Fas ve Ürdün'de bir istikrarsızlığın önüne geçmek için bu ülkelerin yaşadığı ekonomik sorunlar karşısında parasal desteğini hemen gönderen BAE, Mısır'da ise tehdit olarak gördüğü yönetimi deviren yeni rejime her türlü parasal desteği vermiştir. Bu ülkeler ise hem bölgesel mücadele alanlarında hem de diplomatik alanda genelde Abu Dabi yönetiminin yanında yer almışlardır. Mısır özelinde bakıldığında Suudi Arabistan ve BAE öncülüğünde Yemen'e düzenlenen operasyonlar için kurulan Arap İttifakına katılan Mısır, Arap Birliği ve İslam İşbirliği Teşkilatı nezdinde de Suudi Arabistan ve BAE'ye diplomatik destek vermektedir. Buna ek olarak 2017'de Katar'a uygulanan ablukada Abu Dabi ve Riyad yönetiminin yanında yer alan Mısır, Libya ve Doğu Akdeniz'deki anlaşmazlıklarda da BAE ile birlikte hareket etmektedir.

Ürdün de başta BAE ve Suudi Arabistan olmak üzere Körfez ülkelerinden aldığı ekonomik desteklerin karşılığını bazı bölgesel konularda bu ülkelerin isteği doğrultusunda hareket ederek vermektedir. Abu Dabi yönetiminin son yıllarda İran konusundaki politikasına, kendisi İran'dan hiçbir tehdit almamasına rağmen destek veren Amman yönetimi, buna ek olarak Yemen'e düzenlenen operasyonlara katılmış ve Arap Birliği oylamalarında BAE ve Suudi Arabistan ile birlikte hareket etmiştir. 2017'de Suudi Arabistan ve BAE öncülüğünde Katar'a karşı uygulanan abluka sırasında ise ablukeye katılmayan Ürdün, Katar büyükelçisinin Amman'dan ayrılmasını istedi ve el-Cezire'nin lisansını iptal etti (Al Sharif, 2021). Sonuç olarak BAE'nin Ortadoğu'da en çok yatırım yaptığı ve ekonomik kriz dönemlerinde cömert parasal yardımlarıyla desteğini esirgemediği Amman yönetimi, bölgesel krizlerde Abu Dabi yönetiminin yanında yer alarak bu desteklerin karşılığını vermektedir.

Fas da uzun yıllardır hem Abu Dabi hem de Riyad yönetimi için müttefik konumundadır. Bu ittifak iki ülkeden Fas'a giden ekonomik destek ve Fas'ın da bu ülkelere verdiği siyasi destekle somut bir şekilde görünmektedir. Fransa'nın ardından Fas'a en çok yatırım yapan ülke olan BAE'nin bu yatırımları, yabancı yatırımcıya ihtiyaç duyan Fas ekonomisi için önemlidir. Fas ekonomisinin bu zafiyeti BAE'nin bu ülkeyle olan ilişkilerini de doğrudan etkilemektedir. Nitekim Rabat yönetimi son yıllarda bölgesel düzlemde yaşanan ve BAE'nin taraf olduğu tüm gelişmelerde bu ülkenin yanında yer aldı. Bu durumun tek istisnası ise 2017'deki Katar ablukasını oldu. Katar'a karşı uygulanan ablukeye katılmayı ve destek olmayı reddeden Rabat, sonraki birkaç yılda yaşanan gelişmeler nedeniyle de Yemen'e karşı oluşturulan ittifaktan da ayrıldı. Her ne kadar BAE sermayesinin yatırımları Fas için önemli olsa da Katar ablukasını sonrasında yaşanan gelişmeler bu yatırımların iki ülke arasında bir bağımlılık durumu oluşturmadığını göstermektedir.

Sonuç

Nüfuz, askeri güç ve endüstriyel üretim anlamında sınırları olan BAE'nin bir devlet olarak sahip olduğu en önemli güç unsurlarından biri petrol gelirleri sayesinde yıllardır biriktirdiği sermayesidir. Abu Dabi yönetimi uzun yıllardır bu sermayeyi farklı coğrafyalarda hem yatırım hem de yardım olarak değerlendirmektedir. Bu durumun en önemli sonucu ise BAE'nin ikili ilişkilerini ve de uluslararası alandaki görünürliğini artırmıştır. Sermayenin BAE dış politikasına getirdiği bu faydanın en net görüldüğü zaman dilimi ise Arap Ayaklanmalarının ardından Ortadoğu'da yaşanan gelişmeler olmuştur. Buna ek olarak Abu Dabi yönetiminin güvenlik şemsiyesi altında yer aldığı uluslararası sistemin hegemon gücü durumundaki ABD ile ilişkilerine verdiği önem ve bu ülkedeki yatırımları da sermayenin araçsallaştırılmasının göstergelerinden biridir. BAE yönetimi uzun yıllardır bu sermayeyi en akılcı şekilde kullanarak dış politikası açısından faydalı bir araç haline getirmeyi başarmıştır.

BAE sermayesinin bir dış politika aracı olarak etkinliğine bu ülkenin ABD ile ilişkilerinde, spor ve sanat gibi alanlardaki hamlelerine ve de bölgedeki nüfuz mücadelesindeki rolüne bakıldığında etkili olduğu görülmektedir. Bunu söylerken BAE'nin çıkarına olan gelişmelerin tek sebebinin sermaye gücü olduğu iddia edilmemektedir. Örneğin Mısır'ın ya da bölgedeki diğer ülkelerin aldığı kararlar sadece BAE'nin bu ülkelere gönderdiği milyarlarca dolardan kaynaklanmayabilir. Aksine bu devletler, dış politikadaki bu kararları kendi çıkarlarına uygun olarak görebilir ve buna dair nedenleri de olabilir. Ancak BAE'nin Mısır'da gerçekleşen devrimden rahatsız olması ve karşı devrim sürecine verdiği destek, darbenin ardından Mısır'a akan yatırımlar ve birçok bölgesel meselede iki ülkenin politikalarının örtüşmesi bu yatırımların politik hedeflerini ve etkinliği ortaya koymaktadır. Diğer ülke örneklerinde de benzer bir durum söz konusudur. Başka bir deyişle BAE sermayesi bu ülkelerin karar alma süreçlerinde etkili olan faktörlerden biri olması hasebiyle etkili bir araçtır. Rabat yönetiminin Katar Krizi'ndeki tutumunda da görüldüğü gibi sermaye ilişkisi tek başına etkili bir faktör olmayabilir.

Dünyanın en büyük ekonomisine sahip olan ABD ile BAE ilişkilerinde de tek belirleyici faktörün sermaye olduğu iddia edilmemektedir. Aksine BAE'nin petrol üreticisi olması, konumu, ekonomisi vs birçok faktör Washington yönetiminin bu kararlarında etkili olabilir. Ancak Abu Dabi yönetimi ABD'nin karar alma süreçlerini etkileyebilmek adına sermayesini hem miktar hem de kullanım olarak bu ülkede değerlendirmiş ve bir ölçüde de bu konuda başarılı olmuştur.

Extended Abstract

The global international system and the Middle East witnessed the rise of some Gulf countries in the 2000s. This situation, also referred to as the "Gulf moment" in the literature, drew attention to the increasing influence of the United Arab Emirates and Qatar, in addition to Saudi

Arabia, both in their regions and internationally. One of these countries, the United Arab Emirates (UAE), experienced a remarkable expansion in both its regional and global influence, especially in the 2000s. This increasing influence of the Abu Dhabi administration can be attributed to two main factors. First of all, the Abu Dhabi government, which pursued an idealist foreign policy towards Arab and Muslim nations until the 1990s, turned to a more open and proactive foreign policy approach towards different countries and regions after the 1990s. Secondly, the rise in oil prices in the early 2000s significantly increased the UAE's oil revenues, leading to significant capital accumulation. As a result, since the mid-2000s, the UAE has strategically leveraged this financial strength through significant investments in foreign countries. This study aims to examine the nature of the UAE's investments and foreign aid and their impact on its foreign policy.

In this pursuit, investment and aid figures were initially investigated through reports published by official institutions of the UAE, as well as funds, foundations, and companies of UAE origin. Additional sources included international investment and aid statistics published by organizations such as the OECD. Subsequently, statistics published by countries that received UAE investments were examined, and news from reputable mainstream news agencies and media organizations were compiled. The study employs a qualitative method to analyze the relationship between investments, aid, and foreign policy.

The initial segment of this study delves into the investments made by the United Arab Emirates (UAE) in the United States, where a substantial portion of its financial resources is concentrated. Sovereign wealth funds under UAE ownership, notably the Abu Dhabi Investment Authority (ADIA) and Mubadala have actively engaged in substantial investments in the US since 2005. These investments are notably directed towards key sectors such as technology and real estate, as well as companies maintaining affiliations with US policymakers. The UAE's investment strategy in the USA spans strategic sectors and companies with connections to the Washington administration. Beyond mere portfolio investments, the UAE has diversified its holdings to include direct investments and securities from the US Treasury. Aggregating data from both ADIA and Mubadala, the cumulative value of the UAE's investments in the US is estimated to be around \$500 billion (official).

This section systematically reviews the extent of the UAE's investments in the US and assesses their potential political impact. Given the substantial scale of these investments and the reciprocal support received from the United States in recent years, the argument posits that these financial endeavors have indeed left a noticeable imprint on bilateral relations between the two countries. For instance, the study scrutinizes specific instances such as the acquisition of weaponry by the UAE from the USA, facilitated through established connections forged through investments. Additionally, it examines the support extended by the Washington administration to

the UAE, particularly in critical matters such as the Qatar Crisis and other issues. It is acknowledged, however, that while these investments play a significant role, they may not be the sole or most pivotal determinant shaping bilateral relations.

Following the exploration of the political efficacy of the UAE's investments in the USA, the study shifts its focus to analyze the broader landscape of UAE investments and foreign aid in the region, with a particular emphasis on four specific countries: Türkiye, Egypt, Jordan, and Morocco. Notably, Türkiye is addressed separately, recognizing the significance of understanding the fluctuations in UAE capital within Türkiye to reveal the political dimensions of these investments more comprehensively.

Subsequent to the examination of UAE investments in Türkiye, the study scrutinizes investments and foreign aid to Egypt, Jordan, and Morocco. In this context, it becomes apparent that the Abu Dhabi administration employs two distinct strategies to wield its capital power effectively. The first involves providing financial support to allied governments or regimes, aiming to prevent their rise to power or overthrow. The second strategy entails extending economic support, in the form of investments and financial aid, to prevent allied countries from being engulfed in instability. This is particularly evident in the cases of Jordan and Morocco, with Oman, though not included as a case, exhibiting similar patterns.

The strategic utilization of capital becomes particularly conspicuous in the case of Egypt, where the Abu Dhabi administration, perceiving the Muslim Brotherhood as a

threat, actively supported the counter-revolutionary process following internal turmoil. Subsequent to the counter-revolution culminating in a coup in July 2013, the UAE provided substantial support to the coup administration through generous aid and loans, solidifying its position as Egypt's principal economic supporter over the past decade. After the investments and aid to Egypt are discussed in detail, it is investigated whether there is a connection between the Cairo administration's support to the Abu Dhabi administration in many regional developments in the last 10 years and this capital flow.

Similar patterns of support through significant financial investments and aid are also observed in Morocco and Jordan, two other Middle Eastern monarchies. This strategic deployment of capital underscores the UAE's diplomatic maneuvers within the region, utilizing economic influence as a strategic tool to advance its interests, forge alliances, and dynamically respond to geopolitical developments.

The study concludes that the implementation of these political strategies underscores the UAE's adept use of its substantial capital power as a diplomatic instrument, as evidenced by aid and investments in Middle Eastern countries, particularly Türkiye, Egypt, Jordan, and Morocco. This is particularly salient in the context of dynamics resulting from the Arab Uprising. While recognizing that the UAE's investments and aid are only one of several factors influencing the policies of these countries, it is evident that the significant capital power wielded by the UAE contributes significantly and positively to its foreign policy objectives.

Katkı Oranları ve Çıkar Çatışması / Contribution Rates and Conflicts of Interest

Etik Beyan	Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.	Ethical Statement	It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited
Yazar Katkıları	Çalışmanın Tasarlanması: AP (%100) Veri Toplanması: AP (%100) Veri Analizi: AP (%100) Makalenin Yazımı: AP (%100) Makale Gönderimi ve Revizyonu: AP (%100)	Author Contributions	Research Design: AP (%100) Data Collection: AP (%100) Data Analysis: AP (%100) Writing the Article: AP (%100) Article Submission and Revision: AP (%100)
Etik Bildirim Çıkar Çatışması	iibfdergi@cumhuriyet.edu.tr Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.	Complaints Conflicts of Interest	iibfdergi@cumhuriyet.edu.tr The author(s) has no conflict of interest to declare.
Finansman	Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.	Grant Support	The author(s) acknowledge that they received no external funding in support of this research.
Telif Hakkı & Lisans	Yazar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmaları CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.	Copyright & License	Authors publishing with the journal retain the copyright to their work licensed under the CC BY-NC 4.0

Kaynakça

- Abdelaziz, K. (2019, April 21). Saudi Arabia, UAE to send \$3 billion in aid to Sudan. Reuters. <https://www.reuters.com/article/us-sudan-protests-idUSKCN1RX0DG>
- Al Arabiya. (25 Ağustos 2021). Abu Dhabi conglomerate IHC seeks investment opportunities in Turkey, says CEO, <https://english.alarabiya.net/business/economy/2021/08/25/Abu-Dhabi-conglomerate-IHC-seeks-investment-opportunities-in-Turkey-says-CEO>.
- Al Sharif, O. (2021, January 11). Jordan bets on GCC deal to boost economy. Al-Monitor. <https://www.al-monitor.com/originals/2021/01/jordan-welcome-deal-saudi-gulf-qatar-relations.html>
- Almezaini, K. S. (2012). *The UAE and Foreign Policy: Foreign Aid, Identities and Interests*. Routledge.
- BBC News. (2004, Kasım 5). Arsenal name new ground, <http://news.bbc.co.uk/sport2/hi/football/teams/a/arsenal/3715678.stm>.
- BBC News. (2012, Kasım 25). Arsenal football club in £150m Emirates deal, <https://www.bbc.com/news/business-20464096>.
- BBC Türkçe. (24 Kasım 2021). Türkiye ile BAE arasında 9 alanda doğrudan yatırımları içeren anlaşmalar imzalandı, <https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-59392737>.
- Behrendt, S., & Kodmani, B. (2009, April). *Managing Arab Sovereign Wealth in Turbulent Times—and Beyond*. Carnegie Papers, No. 16.
- Bloomberg HT. (17 Mart 2022). Getir son fonlama turunda 768 milyon dolar çekti Bloomberg HT, <https://www.bloomberght.com/getir-son-fonlama-turunda-768-milyon-cek-ti-2301848>.
- Bloomberg HT. (9 Ağustos 2021). Trendyol yeni yatırım aldı, değerlemesi 16,5 milyar dolar oldu, <https://www.bloomberght.com/trendyol-yeni-yatirim-aldi-degerlemesi-16-5-milyar-dolar-oldu-2285446>.
- Briody, D. (2004). *The Iron Triangle: Inside The Secret World of the Carlyle Group*. John Wiley & Sons.
- Bureau of Economic Analysis. (n.d.). International Investment Position. Retrieved January 1, 2022, from <https://www.bea.gov/international/di1fdibal>
- Burkeman, O., & Borger, J. (2001, October 31). The ex-presidents' club. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/world/2001/oct/31/september11.usa4>
- Central Bank of Egypt. (2019-2020). Annual Report. <https://www.cbe.org.eg/en/EconomicResearch/Publications/Pages/AnnualReport.aspx>
- City Football Group. (2023), *Our Clubs*, <https://www.cityfootballgroup.com/our-clubs/>.
- Dalton, M., & Hijab Shah. (2021, January 12). *Evolving UAE Military and Foreign Security Cooperation: Path Toward Military Professionalism*. Carnegie Middle East Center. <https://carnegie-mec.org/2021/01/12/evolving-uae-military-and-foreign-security-cooperation-path-toward-military-professionalism-pub-83549>
- Draege, J. B, Lestra, M. (2015). Gulf-funding of British Universities and the Focus on Human Development. *Middle East Law and Governance*, 7(1), 25-49. DOI:10.1163/18763375-00701005
- Embassy of UAE. (n.d.). Foreign Aid. <https://www.uae-embassy.org/discover-uae/foreign-policy/foreign-aid>
- Etisalat buys controlling stake in Maroc Telecom for €4.2bn. (January 2014). *Financier*. <https://www.financierworldwide.com/etisalat-buys-controlling-stake-in-maroc-telecom-for-42bn#.YkAdS9XP34Y>
- Fenton-Harvey, J. (2019, Ağustos 28) Saudi Arabia And The UAE Fund Academia With Strings Attached, *LobeLog*, <https://lobelog.com/saudi-arabia-and-the-uae-fund-academia-with-strings-attached/>
- Fly Emirates. (2023). Sponsorships, <https://www.emirates.com/uk/english/about-us/our-communities/sponsorship/>.
- Forstenlechner, I. And others. (2012). The UAE, the “Arab Spring” and Different Types of Dissent. *Middle East Policy*, 19(4), 54-67. <https://doi.org/10.1111/j.1475-4967.2012.00559.x>
- Georgy, M., & Kalin, S. (2015, March 13). Gulf Arab allies pledge \$12 billion to Egypt at summit. Reuters. <https://www.reuters.com/article/egypt-economy-investment-idINKBN0M921520150313>
- Habibi, N. (2008, June 1). *Managing the Oil Wealth: Foreign Assets of GCC Countries*. Crown Center for Middle East Studies, Crown Paper.
- Hartung, W. (2020, January 16). Is Mohammed bin Zayed a Bad Influence on U.S. Foreign Policy?. *Forbes*. <https://www.forbes.com/sites/williamhartung/2020/01/16/is-mohammed-bin-zayed-a-bad-influence-on-us-foreign-policy/?sh=53d3c2f43efb>
- Hellyer, P. (2001). Evolution of UAE Foreign Policy. In P. Hellyer & I. Al-Abed (Eds.), *United Arab Emirates: A New Perspective* (p. 169). Trident Press.
- International Crisis Group. (2018, June 5). Somalia and the Gulf Crisis. <https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/somalia/260-somalia-and-gulf-crisis>
- Krzymowski, A. (2022). Role and Significance of the United Arab Emirates Foreign Aid for Its Soft Power Strategy and Sustainable Development Goals. *Social Sciences*, 11(48), 1-18. <https://doi.org/10.3390/socsci11020048>
- Küpeli, M. S. (2016). Dış Politika Aracı Olarak Yatırımlar: İran’a Uygulanan Yatırımların Etkileri. *Türkiye Ortadoğu Çalışmaları Dergisi*, 3(1), 97-135.
- LSE. (2023). Academic Collaboration with Arab Universities Programme, <https://www.lse.ac.uk/middle-east-centre/research/collaboration-programme>.
- Montague, J. (2008, Eylül 1). Manchester City's new owners put national pride before profit, *The Guardian*, <https://www.theguardian.com/football/2008/sep/01/manc-hestercity.premierleague1>
- Mubadala. (2017, May 20). Mubadala Makes A \$15bn Commitment To The Softbank Vision Fund. <https://www.mubadala.com/en/news/mubadala-makes-15bn-commitment-softbank-vision-fund>
- Mubadala. (n.d.). Our Portfolio. Retrieved March 1, 2022, from <https://www.mubadala.com/en/our-portfolio>
- Mutlu, B. Y. (19 Ocak 2022) Türkiye ile BAE merkez bankaları arasında swap anlaşması imzalandı, *Anadolu Ajansı*, <https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/turkiye-ile-bae-merkez-bankalari-arasinda-swap-anlasmasi-imzalandi/2478985>.
- NTV. (14 Kasım 2017). Louvre Müzesi Abu Dabi'de açıldı, https://www.ntv.com.tr/galeri/sanat/louvre-muzesi-abu-dabide-acildi-col-ortasinda-sanat,XR1_Dj_mx0ePbQU3vSANA/AotVVGPPqU-DPivfGrVwDg.
- OECD. (n.d.). Foreign investment trends and sustainable development benefits (Report No. if available, p. 46). <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/92b3857f-en.pdf?expires=1648580271&id=id&accname=guest&checksum=E4388187971C1550F86AD592AC51A9A4>
- Polat, F. (2024). From brotherhood of the revolution to the struggle for power: analysis of the Libyan Civil War in the context of the security dilemma. *British Journal of Middle Eastern Studies*, 51:1, 57-72. <https://doi.org/10.1080/13530194.2022.2094890>

- Powers, C. (2021, March). Dollars and Decadence: Making Sense of the US-UAE Relationship. Onario Research. <https://noriarsearch.com/dollars-and-decadence-1/>
- Powers, C. (2021, March). Swaying Washington: How Abu Dhabi Exploits Political Decadence. Onario. <https://noriarsearch.com/dollars-and-decadence-2/>
- Powers, C. (2021, March). The Ties That Bind: How Abu Dhabi Invests in its American Partnership. Onario Research. <https://noriarsearch.com/dollars-and-decadence-1/>
- Pulat, A., Akdoğan, İ., & Küpeli, M. Ş. (2021). Suudi Arabistan-İran Bölgesel Rekabetinde Suudi Dış Yardımlarının Siyasi Etkinliği (2010-2020). *Uluslararası İlişkiler*, 18(69), 103-119. <https://doi.org/10.33458/uidergisi.912054>
- Ragab, E. (2017). Beyond Money and Diplomacy: Regional Policies of Saudi Arabia and UAE after the Arab Spring. *The International Spectator*, 52(2), 37-53.
- Rahman, S. (2016, March 30). Dubai firms announce \$19 billion Morocco projects. *Gulf News*. <https://gulfnews.com/business/property/dubai-firms-announce-19b-morocco-projects-1.230923>
- Sağlam, E. (2013, Ağustos 30) UAE Investment Casualty Of Turkey's Egypt Policy Al-Monitor, <https://www.al-monitor.com/originals/2013/08/foreign-policy-affects-turkeys-exports-foreign-investments.html>.
- Setser, B., & Ziemba, R. (2009, January). GCC Sovereign Funds: Reversal of Fortune. The Council on Foreign Relations (CFR), Working Paper.
- Spiro, D. E. (1999). *The Hidden Hand of American Hegemony: Petrodollar Recycling and International Markets*. Cornell University Press.
- Telci, İ. N. (2017). *Mısır: Devrim ve Karşı Devrim*. SETA Yayınları.
- Tomar, C. (2020, May 8). Orta Doğu'da kesişmeyen doğrular: BAE-Türkiye rekabeti. *AA Analiz*. <https://www.aa.com.tr/tr/analiz/gorus-orta-dogu-da-kesismeyen-dogrular-bae-turkiye-rekabeti/1833875>
- UAE, Egypt plan \$20 billion spending on social, economic projects: Abu Dhabi crown prince". (2019, November 14). Reuters. <https://www.reuters.com/article/us-emirates-egypt-investment-idUSKBN1XO19L>
- UAE, Jordan sign MOUs worth \$6 bln - state news agency. (2023, November 1). Reuters. <https://www.reuters.com/world/middle-east/uae-jordan-sign-mous-worth-6-bln-state-news-agency-2023-11-01/>
- Üççağaç, A. (2019). *Birleşik Arap Emirlikleri 2018. İçinde K. İnat & M. Ataman (Ed), Ortadoğu Yıllığı 2018 (ss. 221-236). İdeal Kültür Yayıncılık.*
- Ulrichsen, K. (2017). *The United Arab Emirates: Power, Politics and Policy-Making (1st ed.)*. Routledge.
- United Arab Emirates Ministry of Economy. (n.d.). UAE Foreign Direct Investments Dashboard. <https://www.moec.gov.ae/en/foreign-direct-investment-dashboard>
- WAM. (2019, October 4). UAE extends AED3 billion economic aid package to support Jordanian economy. <http://wam.ae/en/details/1395302712066>
- Weale, S. (2021, Temmuz 7) Cambridge University accused of Faustian pact in planned £400m deal with UAE, *The Guardian*, <https://www.theguardian.com/education/2021/jul/07/cambridge-university-accused-of-faustian-pact-in-planned-400m-deal-with-uae>
- Werr, P. (2013, July 9). UAE offers Egypt \$3 billion support, Saudis \$5 billion. Reuters. <https://www.reuters.com/article/us-egypt-protests-loan-idUSBRE9680H020130709>
- Young, K. E. (2020). *Gulf Financial Aid and Direct Investment Tracker*. American Enterprise Institute.
- Ziadah, R. (2019). *The Importance of the Saudi-UAE Alliance: Notes on Military Intervention, Aid and Investment*. *Conflict, Security & Development*, 19(3), 295-300. <https://doi.org/10.1080/14678802.2019.1608026>